

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯК СКЛАДОВА АНТИКОРУПЦІЙНОГО КОМПЛАЄНСУ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Момот Т. В., д-р екон. наук, професор, Наумов В. В., аспірант, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, Прилипка С. М., д-р юрид. наук, професор, Інститут управління і права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

В умовах посилення євроінтеграційних процесів 3 квітня 2017 р. КМУ затвердив Середньостроковий план пріоритетних дій Уряду на період до 2020 р. У ньому сформовано такі цілі антикорупційної реформи: 1) мінімізація можливостей для проявів корупції; 2) збільшення ризику відстеження і покарання за корупційну поведінку та мінімізація її наслідків; 3) усунення толерантного ставлення до проявів корупції.

Ключовий показник ефективності досягнення поставлених цілей до 2020 року – це входження України до ТОП-50 країн за Індексом сприйняття корупції (Transparency International). Проте, Індекс сприйняття корупції Transparency International у 2018 – становить 32 бали (120 місце зі 180 країн).

Відтак, проведення заходів з виявлення та оцінки корупційних ризиків діяльності із використанням інформаційної бази для здійснення проведення необхідних аналітичних процедур є актуальною і своєчасною.

В рамках дослідження обліково-аналітичне забезпечення розглядається як об'єднання облікових та аналітичних операцій в один процес, що дозволяє провести оперативний аналіз, забезпечити безперервність даного процесу і використати ці результати при формуванні рекомендацій для прийняття управлінських рішень. Антикорупційний комплаєнс визначається як система заходів щодо управління ризиками недотримання вимог законів України та інших країн, інших нормативних документів, стандартів та етичних норм (кодексів поведінки), що стосуються боротьби з корупцією, що є ключовим елементом ефективної системи управління ризиками. Важливим етапом регламентації та уніфікації комплаєнсу стало ухвалення та набуття чинності у 2014 році Стандарту ISO 37001, який встановив єдиний міжнародний стандарт антикорупційного комплаєнсу у бізнесі. На основі положень міжнародних нормативних актів та з урахуванням особливостей і вимог діяльності міжнародних організацій, зокрема, таких як: ООН, ОЕСР, МВФ і Світовий Банк, визнані та рекомендовані міжнародною спільнотою такі елементи антикорупційного комплаєнс: воля та рішучість вищого керівництва; створення Антикорупційної програми (АКП); нагляд за виконанням АКП; чітка, доступна політика, що забороняє корупційні практики; детальні процедури по окремих ризиках; розповсюдження АКП на бізнес-партнерів; внутрішній контроль та звітність; комунікація та тренінги; інформування та заохочення; канали для отримання порад та інформування про порушення; реакція на порушення; періодична перевірка та перегляд АКП. Враховуючи, що корупційні діяння

завжди залишають сліди в фінансовій та операційній звітності, в реєстрах доступу до матеріальних цінностей та технічних засобів, у документообігу, який забезпечує розподіл повноважень, ресурсів, винагород тощо обліково-аналітичне забезпечення є важливою складовою антикорупційного комплаєнсу суб'єктів господарювання.

Таким чином, здійснення антикорупційного комплаєнсу та втілення в діяльності суб'єктів господарювання механізмів для запобігання та протидії корупції на засадах прозорості системи обліково-аналітичного забезпечення можуть стати запорукою для подальшого розвитку співпраці із іноземним бізнесом та виходу на нові у тому числі міжнародні ринки.

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

*Момот Т. В., д-р екон. наук, професор, Пащенко Д. О., магістр,
Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова*

Інтелектуальний капітал є одним із важливіших видів ресурсів підприємств, який дозволяє їм ефективно функціонувати. На рівні підприємства інтелектуальний капітал трансформується у нематеріальні активи і є специфічним видом його основного капіталу, облікові операції з яким необхідно належним чином організувати та контролювати.

Зважаючи на те, що у системі управління нематеріальними активами підприємства задіяні різні його підрозділи, то для належної організації облікового процесу діяльність цих структурних одиниць необхідно відповідним чином регулювати та координувати. З цією метою на підприємстві необхідно:

– утворити експертну комісію підприємства з питань управління нематеріальними активами та визначити її функції. До цих функцій можуть належати: розгляд документації та прийняття рішення щодо зарахування на баланс до складу нематеріальних активів придбаних або створених об'єктів; обґрунтування рішення щодо термінів їх використання та методу амортизації; надання пропозицій стосовно доцільності переоцінювання, ліквідації чи продажу, інвентаризації нематеріальних активів і ін.;

– забезпечити достовірне формування первісної вартості нематеріальних активів на рахунку 15 «Капітальні інвестиції». З цією метою до субрахунку 154 «Придбання (створення) нематеріальних активів» необхідно, насамперед, розробити детальну класифікацію та кодування статей аналітичного обліку капітальних інвестицій на придбання та самостійне створення нематеріальних активів і передбачити чіткий порядок відкриття аналітичних рахунків для нагромадження інвестиційних витрат, як складових первісної вартості об'єктів нематеріальних активів;

– встановити порядок зарахування на баланс нематеріальних активів. У цьому контексті необхідно передбачити порядок використання типових форм